

Pasen

Feest
van de
ontmoeting
met de
opgestane
Jezus

Pasen – De onverwachte ontmoeting met de opgestane Jezus

Over de opstanding van Jezus uit de dood zijn bibliotheken volgeschreven. Je kunt er eindeloos over redeneren. Maar een redenering is van een andere categorie dan een ontmoeting. Als het accent daarop valt, zoals in het gesprek met de Amsterdamse dominee Paul Visser (hiernaast), dan is Pasen op eens niet alleen iets van ooit, heel lang geleden, maar zinderend actueel. Als Jezus inderdaad de Levende is, zoals in de Bijbel naar voren komt, dan kan Hij vandaag van zich laten horen. 'Zo kun je ook Pasen vieren', zegt Visser. 'Roepend om de Levende, of Hij zichzelf aan je wil laten zien.'

Dan is het pas echt feest!
We wensen u goede Paasdagen!

De redactie

'Het is een ongelooflijk verhaal, de opstanding van Jezus uit de dood', zegt Paul Visser. Als predikant in Amsterdam ontmoet hij in een bijbelklas nogal eens mensen die na een succesvolle carrière hebben gekozen voor het welgestelde bestaan in een grachtenpand. Zwitserleven in de Jordaan. 'Was dit dan alles? Of is er meer?' Met varianten op die vragen klampen ze de dominee aan en hij gaat met ze in gesprek. Samen lezen ze verhalen uit de Bijbel. Ook over Pasen.

'Hij verschijnt op ongedachte plekken en onverwachte momenten'

Visser: 'Het verbaast me niet, als zo iemand er op het eerste gehoor dan geen letter van gelooft. Zelfs de vrienden van Jezus, die ruim drie jaar met Hem opgetrokken hadden, geloofden hun oren niet, toen ze erover hoorden vertellen. Je kunt het eenvoudig als onzin van de hand wijzen. Maar heb je er eenmaal van gehoord -dat de ten dode gedoemde als de Levende opduikt - kan het zomaar gebeuren dat er iets van blijft hangen.'

Het evangelie blijft een onwaarschijnlijk verhaal, zegt Visser. 'Zodra je het gaat communiceren met mensen die er weinig of niks mee hebben, voel je dat maar al te goed. Tegelijk heeft het een heel eigen kracht. Zo vaak ik er met anderen over spreek raakt het me steeds weer en besef ik: er bestaat geen sterker, krachtiger verhaal dan dit. Het gaat verder dan wat ook maar, verder dan alle moralistische ideeën die mensen bij God hebben. Stel je voor: wij jagen Jezus de dood in, Hij belandt in een graf, steen ervoor, bewaking erbij. Klaar. Maar dan blijkt op Pasen dat Hij er dwars doorheen is gegaan. Als de steen wordt weggerold, is het graf leeg! Ten onder

'Stel nu eens dat het waar is...dat zou toch overrompelend nieuws zijn?'

gegaan aan ons verzet, blijkt Hij dat te boven zijn gekomen. Met alle zegen die dat belooft. Hij neemt ons in die beweging mee. Stel nu eens dat het waar is...dat er een uitgang is uit dit leven, onze eindigheid voorbij, dat zou toch overrompelend nieuws zijn?

Een stem

Paul vertelt over een man die een glanscarrière in het bedrijfsleven achter de rug had. Maatschappelijk geslaagd, schaapjes op het droge. Lang geleden had hij afscheid genomen van het geloof. Door omstandigheden was hij op Paasmorgen weer een keer in de kerk; die ochtend namelijk deed zijn zoon belijdenis en werd gedoopt. 'In de dienst sprak ik over Jezus, die na zijn opstanding enkele vrouwen ontmoet en zei: 'Wees gegroet'. In gewoon Nederlands: 'Goedemorgen!'. Maar uit de mond van de Opgestane klinkt dat net even anders. Zij vallen in ieder geval in aanbidding voor Hem neer. Later

vertelde die man mij diep geroerd, dat toen ik zei 'Wees gegroet', hij op hetzelfde moment in zijn hoofd een krachtige stem hoorde die zei: 'Hoe lang moet ik nog op jou wachten?' Het overrompelde hem. Even dacht hij nog dat hij het zich in het hoofd haalde. Daarom besloot hij bij thuiskomst de opname van de kerkdienst nog eens te luisteren. En weer, op hetzelfde moment, klonk die stem, maar nu nog luider: 'Hoe lang moet ik nog...'

Een prachtverving. Hij leeft! Dat maakt alles uit. Zoiets organiseer je niet even. Ik kan Hem niet tevoorschijn toveren. Het is genade als Hij als Opgestane opduikt. Tegelijk hoef je er niet eindeloos op te wachten. Je kunt er om roepen, om bidden. Zo kun je ook Pasen vieren: roepend om de Levende – of Hij zichzelf aan je wil laten zien.

Er wordt veel gesproken over God-zoekers en ik neem hen zeer serieus. Maar als het geloof afhankelijk zou zijn van ons zoeken naar God, dan zou ik vandaag nog stoppen met mijn werk als predikant. God zoekt ons. Ook al gaan talloos veel mensen hun gang zonder Hem, Hij weet ons te ontmoeten en dient zich onweerstaanbaar aan.

Ineens dichtbij

Een paar maanden geleden zou ik spreken tijdens een volkskerstzang in het oosten van het land. Mijn vrouw ging ook mee. Niet ver van onze bestemming krijgen we een leuke band. We besluiten de wegenwacht te bellen en om precies te kunnen aangeven waar we zijn, bellen we bij een huis aan. De bewoner blijkt één van de organisatoren van de kerstzang. Terwijl we wachten op de monteur vertelt zijn vrouw dat ze tijdens va-

kantie in Spanje voor het eerst sinds lange tijd weer een keer meeding naar de kerk. Ze was niet op zoek, eigenlijk had ze niet zoveel zin; ze deed het voor haar man. 'Geloof het of niet, vanaf het eerste lied kwam God ineens zo dichtbij.' Ze werd recht in haar hart geraakt. Vanaf dat moment slaat ze geen kerkdienst meer over.

Je kunt zo'n ervaring wegdeneren, maar daar doe ik niet aan mee. Daar zit de levende Jezus zélf achter. Hij verschijnt op ongedachte plekken en onverwachte momenten.'

Je kunt op heel verschillende manieren het gesprek over de opstanding voeren. Bijvoorbeeld door te praten over de waarschijnlijkheid ervan, omdat de getuigenissen in de evangeliën zo'n eigen betrouwbaarheid hebben dat het moeilijk verzonnen kan zijn. 'Dat soort rationele argumentatie vind ik niet onbelangrijk. Je hoeft je verstand niet op nul te zetten als je gelooft. Ze kunnen je te denken geven en daarmee een duwtje in de goede richting als je er meer van weten wilt. Het kunnen voor gelovigen ook steuntjes in de rug zijn dat hun overtuiging zo gek niet is. Maar net als in het evangelie blijft de ontmoeting met de Levende zelf doorslaggevend. Het is mijn verlangen en inzet om daar op de een of andere wijze aan bij te dragen. In zo'n bijbelklas ben ik daar ook altijd nieuwsgierig naar. Ik zeg dan: "Het feit dat je hier zit, zou zomaar met iets méér te maken kunnen dan enkel een eigen keus. Wie weet dank je het aan de Levende zelf die voorbij kwam en iets gaande maakte zonder dat je het in de gaten had". Zo klein en creatief realiseert zich de opstandingskracht...'

De eerste keer dat ik hem ontmoette speelde hij 'Erbarme dich' uit de Matthaüs-Passion van Bach. In de afgelopen tien jaar leverde hij als vrijwilliger muzikale bijdragen als de kerk open was voor toeristen en toevallige passanten. Op z'n 82e was hij ermee begonnen, en was dankbaar voor de ruimte die de kerk hem, als zelfverklaard atheïst, gaf. Hij speelde niet onverdienstelijk piano. Zo ook die zaterdagochtend. 'Erbarme dich.'

'Als u dat gebed nu ook eens op uw lippen neemt...', had ik nog gezegd.

'Reken daar maar niet op', was zijn antwoord.

Zijn vrouw was overleden. Hij had haar tijdens haar ziekte jarenlang met trouw en toewijding verzorgd. Nu was hij zelf ernstig ziek. Pas na een paar maanden, was het me ter ore gekomen. Na enige aarzeling belde ik hem op om te informeren of hij misschien een bezoekje op prijs zou stellen. Hij vond het goed.

- 'Je hebt voor me gebeden, hè.'

Dat klopte. Hij sprak nog regelmatig mensen uit de kerk, die het hem verteld hadden.

- 'Denk je nu echt dat die God van jou er ook voor mij wil zijn?'

'Ja, dat denk ik niet alleen, dat weet ik wel zeker.'

- 'Nou ja, kijk 's... dat is mooi dat je dat zegt, maar ik weet het niet...'

Dat was toch net een andere toon dan ik van hem gewend was.

- 'Mijn leven is als een draaischijf. Bijna was ik eraf gevallen. Ik ben tot op het randje geweest...'

'Hebt u toen nog aan God gedacht?'

- 'Nee, daar was ik te beroerd voor...'

92 jaar, met één been in het graf. Lichamelijk uitgeput.

'Vindt u het goed dat ik voor u bid?' vroeg ik tenslotte.

- 'Ga je gang', zei hij meteen, tot mijn verrassing.

Het was de eerste keer van zijn leven, dat hij bad.

Met een paar zinnen heb ik toen voor hem gevraagd: Erbarme dich! U bent er goed genoeg voor God...'

Na het 'amen' ging hij staan en omarmde me.

- 'Wij zijn voor eeuwig vrienden en daar kan nooit meer iemand tussen komen!', zei hij letterlijk. Een soort heilige huiver trok door me heen.

Verbaasd ging ik naar huis.

Een week later had ik hem nog aan de lijn. 'Ik ben blij dat je bent geweest.

Het was wel op het nippertje hè', zei hij. 'Bedankt. Het ga je goed.'

Een dag daarna is hij overleden.

Alle vragen in een ander licht

Het was tijdens het Havenfestival; een gezellige braderie op het dorp. Mooi weer, kraampjes, terrasjes, muziek. Toen Jenneke zag dat de Grote Kerk open was, zei ze tegen haar vriendinnen, 'Ik ben effe weg'. Binnen stelde ze aan de gastvrouw de vraag waar ze al lang op liep te broeden: 'Hoe kan ik meer te weten komen over het geloof? Ik wil eindelijk weten of het waar is.'

Op tv zag ze weleens mensen die door God uit de goot waren gehaald. 'Mooie verhalen, daar niet van, maar ze stonden me ook altijd een beetje tegen', vertelt Jenneke. 'Geen wonder dat je geholpen wilt worden als je diep in de puree zit, dacht ik altijd. Bij mij was het trouwens precies omgekeerd. Acht jaar geleden ben ik gescheiden en daarna ging mijn leven juist bergopwaarts. Ik had een goeie baan, een huis, een leuk leven. Maar in mijn achterhoofd knaagde de vraag: er moet meer zijn dan dit, maar wat?

Die zoektocht heeft bij mij jaren geduurd. Islam, boeddhisme, ik heb overal aan geroken. Ik ben zonder kerk en geloof opgegroeid, maar heb er nooit iets tegen gehad. Mijn ouders waren gedoopt, maar lieten de kerk sinds hun huwelijk links liggen. Ik kwam er ook niet veel mee in aanraking. Een enkele keer, via een vriendinnetje. Bij de kinderclub van haar kerk hadden ze mooie kleurplaten, herinner ik me.

Via dat gesprekje tijdens het Havenfestival belandde ik bij een Alphacursus. Ik vond het een prettige manier om kennis te maken met het geloof. De bijeenkomsten waren bij iemand thuis. We begonnen altijd met een maaltijd. Een van de gespreksleiders kwam net als ik uit een onkerkelijk nest, dat gaf een klik. Hij had een frisse blik op de zaak en we begrepen elkaar met een half woord. Tijdens de gesprekken kwam ik onder de indruk van Jezus, zijn onvoorwaardelijke liefde voor mensen, ongeacht wie ze zijn, wat er is gebeurd. Het zou een hoop

ellende in de wereld schelen, als mensen zich meer van zijn woorden aantrokken, denk ik.

Sinds ik geloof is mijn blik op mensen in mijn omgeving veranderd. Waar ik anders meteen een mening over hen had, zout ik mijn oordeel nu eerst maar 's een tijdje op. Ik ben minder hard geworden, noem het emotioneler. Als ik in de kerk zit, kan ik zomaar een potje janken, omdat het me zo diep raakt, wat er dan gezegd wordt.

Met die goede vriendin heb ik veel gesprekken gevoerd over het geloof. Ze was ooit gedoopt. Toen ik net de Alphacursus had afgerond nam ik haar op sleeptouw, naar de kerstnachtdienst in de kerk. Sindsdien ging ze vaker. Ze had er veel steun aan, ook aan de gesprekken met de dominee. Haar man begint nu ook aan de Alphacursus.

Eind maart 2015 heb ik belijdenis gedaan en ben ik gedoopt. Dat was belangrijk voor me, ik wilde er graag bij horen. Het geloof geeft me veel steun in het dagelijks leven. Ik weet dat ik er niet alleen voor sta. God is bij me, kom maar op!, denk ik dan. Niet dat ik opeens overal een pasklaar antwoord voor heb, maar de belangrijkste waaromvragen kan ik parkeren bij God. Waarom mijn moeder stierf toen ik pas 15 jaar was, waarom mijn dochter ziek is, waarom een goeie vriendin van me na een kort ziekbed overleed - en ga zo maar door. Het geeft me rust dat ik die vragen bij God kan neerleggen. Doordat ik nu weet dat er nog een toekomst na dit leven is, staan heel veel vragen in een ander licht. ■

Twee leerlingen gaan naar Emmaüs (Lukas 24)

¹³ Op diezelfde dag gingen twee leerlingen van Jezus op weg naar het dorp Emmaüs. Dat dorp ligt ongeveer 12 kilometer van Jeruzalem. ¹⁴ Ze spraken met elkaar over alles wat er gebeurd was. ¹⁵ Terwijl ze zo liepen te praten, kwam er iemand bij hen lopen. Het was Jezus, ¹⁶ maar de leerlingen herkenden Hem niet.

Een gesprek onderweg

¹⁷ Jezus vroeg: 'Waar praten jullie over?' Verdrietig bleven de twee leerlingen staan. ¹⁸ Eén van hen heette Kleopas. Hij zei tegen Jezus: 'Jij komt hier zeker niet vandaan? Weet je niet wat er de afgelopen dagen in Jeruzalem gebeurd is?' ¹⁹ Jezus vroeg: 'Wat dan?' Toen vertelden de leerlingen wat er gebeurd was met Jezus. Ze zeiden: 'Jezus uit Nazaret was een profeet van God. Zijn bijzondere woorden en machtige daden maakten diepe indruk op het hele volk. ²⁰ Maar de priesters en de leiders wilden dat Jezus gedood zou worden. Daarom hebben ze Hem weggebracht en aan het kruis gehangen. ²¹ Wij hoopten dat Jezus gekomen was om Israël te bevrijden. Maar nu is het al de derde dag na Zijn dood. ²²⁻²³ Vandaag hebben een paar vrouwen uit onze groep ons erg in de war gebracht. Ze zijn vanmorgen heel vroeg naar het graf gegaan. Toen hebben ze ontdekt dat het lichaam van Jezus er niet lag. Dat kwamen ze ons vertellen. Ze hebben zelfs engelen gezien, die zeiden dat Jezus leeft. ²⁴ Sommigen van ons zijn toen ook bij het graf gaan kijken. En alles was precies zoals de vrouwen gezegd hadden. Maar Jezus hebben ze niet gezien.'

Jezus geeft de twee leerlingen uitleg

²⁵ Toen zei Jezus tegen hen: 'Wat zijn jullie toch dom. Jullie begrijpen het nog steeds niet! Waarom geloven jullie niet wat de profeten gezegd hebben?' ²⁶ Jullie wisten toch dat de Messias eerst moest lijden voordat Hij Koning kon worden?' ²⁷ En Jezus legde hun uit wat er over Hem in de heilige boeken stond. Hij begon bij de boeken van Mozes en al de profeten.

De twee leerlingen herkennen Jezus

²⁸ Toen kwamen ze bij het dorp Emmaüs. Jezus deed alsof Hij verder wilde reizen. ²⁹ Maar de twee leerlingen hielden hem tegen en zeiden: 'Blijf toch bij ons. Want de dag is bijna voorbij, het wordt al donker.' Toen ging Jezus met hen mee. ³⁰ Tijdens het eten nam Jezus het brood. Hij dankte God, brak het brood in stukken en deelde het uit. ³¹ Op dat moment herkenden de leerlingen Jezus. Maar direct daarna zagen ze Hem niet meer. ³² De twee leerlingen zeiden tegen elkaar: 'Had jij onderweg ook al zo'n bijzonder gevoel? Er was iets toen Hij met ons praatte en de heilige boeken uitlegde.' ³³ En meteen stonden ze op en gingen terug naar Jeruzalem. Ze gingen naar de elf leerlingen, die daar bij elkaar waren met de andere leerlingen. ³⁴ Toen ze binnenkwamen, zeiden de elf leerlingen en de anderen: 'Jezus is opgestaan, het is echt waar! Simon Petrus heeft Hem gezien!' ³⁵ Toen vertelden de twee leerlingen wat zij onderweg

meegemaakt hadden. En hoe ze Jezus herkend hadden toen Hij het brood brak.

Ook de andere leerlingen zien Jezus

³⁶ Terwijl de leerlingen met elkaar aan het praten waren, stond Jezus plotseling bij hen. Hij zei: 'Ik wens jullie vrede.' ³⁷ De leerlingen schrokken en werden bang. Ze dachten dat ze een geest zagen. ³⁸ Maar Jezus vroeg: 'Waarom zijn jullie bang? En waarom twijfelen jullie of ik het echt ben?' ³⁹ Een geest heeft geen lichaam. Maar kijk eens naar Mijn handen en Mijn voeten. Raak Mij eens aan. Jullie kunnen toch zien dat dit Mijn lichaam is? Ik ben het echt!' ⁴⁰ En Jezus liet de wonden aan zijn handen en voeten zien. ⁴¹ De leerlingen waren zo blij en verrast, dat ze het niet konden geloven. Daarom zei Jezus: 'Hebben jullie hier iets te eten?' ⁴² Toen gaven ze Hem een stukgebakken vis. ⁴³ En Jezus at het op waar zij bij waren.

'Niet te geloven!'

Soms gebeuren er verrassende dingen. Je loopt op Utrecht-Centraal en ineens staat hij voor je: die vriend van vroeger. 'Tsjòh! Dat is lang geleden!'

Soms hoor je over mensen die vermist zijn. Compleet van de radar verdwenen. Iedereen neemt aan dat er wel een ongeluk gebeurd zal zijn. Wat een ongelofelijke verrassing als na jaren iemand toch weer opduikt.

De leerlingen van Jezus hebben met eigen ogen gezien dat Hij aan het kruis is gestorven. Het is over en uit. Ze zijn bang dat de Joodse leiders hen ook zullen grijpen. En dan zijn daar die verhalen van de vrouwen. Ze hebben Hem gezien! Geklets. Kan niet waar zijn!

Als Jezus in levende lijve voor hen staat, is dat meer dan ze kunnen bevatten. Ze zijn in totale verwarring. Is het een geest? Maar deze verschijning is tastbaar. De wonden van het kruis zijn zichtbaar. Hij eet en drinkt. Hij spreekt. Ze herkennen Hem. Het is Jezus zelf.

Jezus verwijst naar wat hij vóór Zijn sterven gezegd heeft. Hij verwijst naar wat er in de oude boeken over Hem geschreven staat. Hij geeft uitleg.

Dat Hij, Gods eigen Zoon, mens geworden is. Zijn bijzondere lijden en sterven was er voor ons. Hij heeft de straf voor de verkeerde dingen van de mensen op zich

genomen. In onze plaats is Hij veroordeeld en terechtgesteld. Zijn opstanding betekent dat het waar is. Dat alles is volbracht.

De leerlingen van Jezus begrijpen er niets van. Maar Jezus staat voor hen en vertelt het op deze manier. Met al hun vragen en twijfels kunnen ze niet anders dan de woorden van hun Heer aannemen. Hij zegt het. En zijn liefde is tastbaar. Hij wil hen en de hele wereld alle goeds geven. Echte vrede. Toekomst. Ook over de grens van de dood heen.

De woorden van Jezus zetten de leerlingen in beweging. Ze zijn de wereld ingetrokken met het goede nieuws dat ze van Jezus hebben gehoord. Ze spraken niet alleen mooie woorden over een hoopvolle toekomst. Ze leerden om de woorden van Jezus in praktijk te brengen. Om te zorgen voor mensen. Om oog te hebben voor hen naar wie niemand omziet. Om liefde vorm te geven. Vrede te brengen.

De leerlingen van Jezus doen hun best. En soms ook niet. Ze maken fouten zoals iedereen. Ze hebben hun eigen blinde vlekken en vervelende karaktertrekken. De leerlingen van Jezus hebben Hem nodig. Zijn wijsheid, Zijn liefde, Zijn vergeving. Telkens lopen ze Hem als het ware weer tegen het lijf. Telkens ontvangen ze nieuwe inspiratie en kracht vanuit de ontmoeting met Hem, de levende Heer.

Zo heb ook ik Hem leren kennen. In de verhalen van de Bijbel en in de ontmoetingen met mensen. Hij heeft zich zo duidelijk laten zien, dat ik niet anders kan dan de weg gaan die Hij wijst. Nee, ik begrijp niet alles, maar Jezus maakt het leven de moeite waard. ■

‘Juist mijn **scepsis** bracht me op het **spoor** van het geloof’

‘Wat ik je nu in een uurtje vertel was in werkelijkheid een zoektocht van minstens vijftien jaar’, zegt Jeroen Knoester, terwijl hij één van zijn langharige katten aait. We zitten aan tafel in zijn appartement op de vierde etage; de grote ramen bieden uitzicht op een Vinexwijk. ‘Ik ben een zeer sceptisch, onderzoekend mens. Het opmerkelijke is dat juist die scepsis me op het spoor van het christelijk geloof heeft gebracht.’

‘Een jaar of elf was ik, toen ik voor het eerst bijbelverhalen hoorde. Op de openbare basisschool mochten we kiezen: eens in de paar weken een ochtendje rekenen of bijbelles. Die keuze was snel gemaakt. Mijn ouders, die niet gelovig zijn, vonden het prima. ‘Bedenk wel dat het sprookjes zijn’, zei mijn vader nog. De lessen lieten geen diepe indruk achter, eerder vond ik de verhalen verwarrend. Pas na die jarenlange zoektocht begon ik de betekenis van de Bijbel te ontdekken.

Zo’n zoektocht is geen continu proces. Je ontwikkelt je gedachten terwijl je op internet struint, tv kijkt, onderweg boeken leest of ‘s avonds vanwege een filosofische bui de

slaap niet kunt vatten. Ik stond een keer onder de douche, toen ik me met verbazing realiseerde wat er allemaal voor nodig is om ervoor te zorgen dat er op dat moment warm water uit de kraan kwam. Waterzuiveringsinstallaties, een netwerk van leidingen, verwarming, etc. etc. Als je er goed over nadent is dat wonderbaarlijk. Maar nog veel wonderbaarder is het, bedacht ik me, dat ik er over na kan denken, dat ik er überhaupt ben.

Ik ben opgegroeid met de gedachte dat de wereld, onze hele werkelijkheid het product is van puur toeval. Zo denken heel veel mensen erover, zeker onder mijn vrienden, kennissen en collega’s. Ik heb die opvatting ook

lang gehuldigd, maar ze had voor mij altijd iets onbevredigends.

Misschien dat ik daardoor in de loop der tijd een speciale interesse heb ontwikkeld voor wat wetenschappers schrijven over de tijd die *voorafging* aan de Big Bang, waarmee alles zou zijn begonnen. Vaak komen ze met een verhaal op de proppen dat ze zelf verzonnen hebben, maar dat geen wetenschappelijke basis heeft. Sommigen erkennen eerlijk: we weten het niet. Op enig moment, na de Big Bang, zijn de wetten van de fysica begonnen te gelden. Dat is niet logisch, want een van de grondbeginselen van de fysica is nu juist dat de wetten onveranderlijk zijn. Terwijl ik me via internet verdiepte in dit soort filosofische beschouwingen, groeide bij mij de overtuiging dat God bestaat en dat Hij aan de basis van ons leven staat. Dat inzicht kan de wetenschap je niet bieden. Maar er is meer dan wetenschap.

Ik verbreedde mijn horizon en verdiepte me in godsdiensten. Jodendom, christendom, islam. Het idee dat er meerdere goden zijn, zoals het hindoeïsme leert, sprak me niet aan. Al lezend en studierend ontdekte ik een rode draad in alle godsdiensten: ze gaan er vanuit dat de mens iets verkeerd gedaan heeft. Eerlijk gezegd vond ik alleen in het christendom een echte oplossing voor dat probleem. Het raakte me dat God, die ziet dat schepping een zootje geworden is, er ook zelf wat aan doet om die ontsporing te herstellen. Hij stuurt zijn eigen Zoon naar de aarde, die met zijn hele optreden laat zien hoe ons leven bedoeld is.

Wat ik tot nu toe heb verteld, klinkt erg rationeel. Misschien is dat beroepsdeformatie. Ik werk in de ICT en ben gewend om te denken in logische redereningen. Het hele proces kent natuurlijk ook een emotionele kant, want het gaat tenslotte over persoonlijke vragen. Wat me bijvoorbeeld diep heeft geraakt, is het besef dat God je persoonlijk kent. In de manier waarop Hij contact met mij heeft gelegd, de manier waarop ik Hem leerde kennen, sloot Hij aan bij wie ik ben. Daar verwonder ik me over.

Een groot deel van mijn zoektocht heb ik alleen afgelegd, door tien jaar lang boeken te lezen en me via internet te verdiepen in de vraagstukken waar ik voor kwam te staan. Op een dag kreeg ik een flyer in de bus van een dependance van de kerk, hier in de wijk. Wie a zegt, moet ook b zeggen, dacht ik. Dus heb ik gesprekken gevoerd met een missionair werker en ben naar bijeenkomsten gegaan. Ik moet

zeggen: het voelde als een warm bad. Het klinkt misschien gek, voor zo'n rationeel mens als ik ben, maar ik deed al vrij gauw met alles mee. Bidden, bijbellezen. Wat veel mensen als een struikelblok ervaren – het geloof in wonderen – ervoer ik niet in die mate als problematisch. Als God in staat is hemel en aarde te scheppen – zou Hij dan geen water in wijn kunnen veranderen? Ik vond het moeilijker om te accepteren dat wij door de dood en opstanding van Jezus bevrijd zijn. Ik geloof het – al word ik soms nog door twijfels besprongen.

Ik heb door het christelijk geloof veel over mezelf geleerd. Het heeft me rust gegeven, omdat ik weet dat God de wereld in zijn handen heeft en houdt. Wat er ook gebeurt, Hij brengt haar tot voltooiing. Het kwaad dat op zoveel plekken en op zoveel manieren opduikt, houdt een keer op. Zeker in deze verwarrende tijd vind ik dat een rustgevende zekerheid. ■

Tekst/foto's: Koos van Noppen

Startersgids

De Bijbel is een van de meest gelezen boeken ter wereld. Toch is het geen gemakkelijk boek. Zeker als je net begint, kun je wel wat hulp gebruiken. Hoe zit de Bijbel in elkaar? Begin je gewoon op de eerste bladzijde of zijn er andere manieren om toegang te krijgen tot de tekst? Er is begin dit jaar een handig klein boekje verschenen met allerlei tips voor beginnende bijbellezers: 'Bijbel in 't kort'. Deze startersgids geeft een inleiding op de Bijbel, een beschrijving van bijbelse personen en een lijst met thema's. Het boekje bevat ook een leesrooster voor 21 dagen om zelf de bijbel te lezen. In drie weken tijd krijg je dan veel belangrijke bijbelgedeelten onder ogen. De gids verwijst trouwens regelmatig naar een website, die je ook verder kan helpen: debijbel.nl.

N.a.v. Bijbel in 't kort, door Reinoud Oosting en Roelien Smit, 112 blz., € 6,95.

ONTDEKKING

Paul Witteman ontdekt: het Geluk. Hij zoekt dat ook in een kerk. Bij de jonge bruisende gemeente van Mozaïek0318, waar Kees Kraaijenoord voorganger is, woont hij een dienst bij en spreekt hij naderhand allerlei mensen. Paul doet ook mee aan een opknappert van de tuin van een Irakees gezin. Ondertussen vraagt hij iedereen het hemd van het lijf: 'Waarom doe je dit? Maakt het je gelukkig?' En telkens is het antwoord overtuigd 'Ja'. Kees Kraaijenoord zegt zelf: 'Mijn geloof maakt mij gelukkig. Ik vind mijn waarde in het feit dat ik gemaakt ben door de Schepper. Ik ben er niet toevalig. Geloven doe je niet alleen, geloven doe je samen.'

Paul Witteman is Rooms-katholiek opgegroeid. De ruimte voor gevoelens in deze kerk zijn nieuw voor hem, ze doen hem goed. Hij schakelt deskundigen in om te verklaren wat er gebeurt. Is er verband tussen geloof en geluk? Volgens godsdienstsociologe prof. Joke van Saane wel: 'Mensen die hoog scoren op religie, scoren ook hoger op geluk. Gelovigen kunnen tegenslagen in het leven beter aan. Wat vooral helpt is dat ze het samen doen.'

Regelmatig hoor ik Kraaijenoord hakkelen, zoeken naar woorden. Witteman is een ervaren journalist die goed weet door te vragen. Hij schuwt lastige onderwerpen niet. De onbevangenheid van de antwoorden raakt me. Kees Kraaijenoord vertelt dat hij voor Paul en zijn hele redactie heeft gebeden. Hij gunt het hen dat ze gaan geloven. Paul kijkt daar echt van op.

Paul stelt vast dat hij niet kan geloven. Hij vindt dat hij teveel heeft meegemaakt, teveel heeft gelezen, teveel mensen heeft gesproken die het hem onmogelijk maken. En toch... Hij besluit dit deel van zijn zoektocht zo: 'Ik ben er blanco ingegaan. Waarom ben ik toch zo chagrijnig? Ik betrapte me er op dat ik jaloers was op de mensen in die kerk. Ik vind het moeilijk om te denken dat God bestaat. Ik vind het wel heel mooi dat de gelovigen mij zover hebben gekregen dat ik hen benijd.' ■

Je kunt het gesprek van Paul Witteman met Kees Kraaijenoord terugkijken op www.npo.nl/Witteman-ontdekt-het-geluk/09-12-2016/VARA_101380909

Tekst/foto: bnnvara

Je kunt het niet alleen

Al zo lang ik me kan herinneren, ben ik bang om alleen te zijn. Niet dat ik me daar altijd bewust van was. Niet dat ik doodsbang in een hoekje zit als ik alleen thuis ben. Maar bang voor het echte 'alleen', bang dat niemand je echt begrijpt, bang dat niemand je echt kent, bang dat je door iedereen verlaten wordt.'

Aan het woord is Yvon, een jonge vrouw met wie ik samen een cursus 'Columns schrijven' volgde. Ze zei ja toen ik haar meevroeg op een soort 'geloofssafari'. En nu zitten we in een kerkdienst, in een van die grote oude kerken in de binnenstad van Utrecht. Yvon gelooft niet, ze kan het niet, zegt ze. Al zou ze wel willen. Op haar verzoek spreken we een jonge vrouw die wél gelooft, Annerieke. Yvon schrijft erover: 'Annerieke vertelt enthousiast en bedenkt geduldig antwoorden op mijn vragen. Waarom gelooft zij in iets wat in mijn ogen zo ongelooflijk is? Weet ze dan niet dat de wetenschap heeft aangetoond hoe wij ontstaan zijn? We zijn als twee mensen aan twee zijdes van een muur, die het over dezelfde muur hebben maar allebei toch iets heel anders zien.'

Moet Yvon haar safari afbreken? Betekent deze muur het einde van haar zoektocht? Lees wat ze schrijft over die kerkdienst in de Jacobikerk, waarin ook kinderen werden gedoopt.

'Nog steeds ben ik bang om alleen te zijn, me verlaten te voelen. Soms ben ik op een feestje en opeens voel ik het. Ik sta tussen de mensen, maar niet in verbinding met hen. Ik ben alleen met mezelf, omringd door mensen die verwachten dat ik aan de sociale normen voldoe en dus niet opeens ga beginnen over de diepe eenzaamheid die zij toch ook moeten voelen. Het meest eenzame dat je moet doen in je leven is doodgaan. Er is niets meer, alleen dat. Je bent bang, want je weet niet wat het inhoudt, je hebt alleen nog het leven gekend. Toch moet je in je eentje dat onbekende aangaan. Anderen om je heen zullen je misschien verzorgen en zullen je daarna missen, maar sterven is toch, ook met alle mensen van wie je houdt om je heen, een eenzame bedoening. Hoe fijn is het dan om te kunnen geloven dat je nooit echt alleen bent, omdat God er altijd is? Dat hij wel weet wat er diep van binnen in je omgaat, want hij heeft het daar zelf geschapen. Dat hij je wel ziet ronddolen in dat donkere huis als je niet kunt slapen. En dat hij op je wacht ook nadat je je laatste adem hebt uitgeblazen. De kinderen die tijdens de kerkdienst gedoopt worden, horen er nu echt bij en zullen nooit meer alleen zijn. Niet alleen omdat God nu voor altijd bij hen is, maar ook omdat de kerk hen nu in haar midden opneemt. De mensen van de kerk zullen de kinderen bijstaan als ze in hun eentje in een donker huis ronddolen. Het is dat ik denk dat God niet bestaat, maar ik zou er bijna van gaan geloven. Want het voelt zoveel fijner, geloven in iets moois en goeds dat je angsten verlicht, dan de hele tijd maar bang te zitten zijn voor het onvermijdelijke.'

Yvon weet genoeg.
Geloof ze het ook? ■

Tekst: Koos van Noppen

In de nacht voor Pasen

wat wil ik
terwijl ik roep in de stilte
van de vroege nacht?
een antwoord?

dat is de vraag niet
de vraag is:
kan ik het antwoord aan?

'volg Mij!'

als er iets moet opstaan vannacht
is het onze moed
om te doen als Hij

als er iets moet opstaan
is het onze wil
Hem te volgen

als er iets moet opstaan
is het ons geloof
dat de dood niet het laatste woord is

als er iets nieuw moet zijn vannacht
is het onze liefde
geboren uit Hem
maar bestemd voor deze wereld

als er iets moet opstaan vannacht
is het mijn antwoord op:
'heb je me lief?'
en wee, als je 'ja' zegt,
want het woord dat is opgestaan zegt:
'oké, dat is goed, volg Mij!'

Redactie en administratie:
Breedstraat 59-61
3811 BH Amersfoort
Tel. 033-4611949
E-mail: echo@izb.nl
ECHO 01-2017

Abonnementen:
Abonnementsprijs € 10,00 per jaar
bij vooruitbetaling.

Reacties:
Voor reacties op de inhoud kunt u
zich wenden tot de bezorger of de
redactie.

Redactie:
Ds. L.C. Buijs
K. van Noppen
J.J. Timmer

Vormgeving:
Hans van Eck (Impressio Communicatie)

Foto's:
[iStockphoto.com](https://www.istockphoto.com), cover
Christiaan Bruijn, pag. 2/3 en 4
[Shutterstock.com](https://www.shutterstock.com), pag. 5, 8/9
Koos van Noppen, pag. 6, 10, 11
Annemieke van der Togt, pag. 13